

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8951/2024
09.04.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Живадин Богдановић, адвокат из ..., против тужених ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Миле Петковић, адвокат из ..., ради побијања дужникових правних радњи, одлучујући о ревизији тужиоца и тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 4478/2023 од 17.01.2024. године, у седници одржаној дана 09.04.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 4478/2023 од 17.01.2024. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ ревизија тужених изјављена против решења о трошковима поступка садржаног у пресуди Апелационог суда у Нишу Гж 4478/2023 од 17.01.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зајечару П 234/23 од 14.09.2023. године, у ставу првом изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца према туженима и утврђено да не производи правно дејство уговор о поклону оверен код јавног бележника у Зајечару под Опу.бр. 345/2016 од 08.04.2016. године, у обиму потребном за намирење тужиоца по пресуди Основног суда у Зајечару П 931/2016. до 27.09.2018. године и пресуди Апелационог суда у Нишу Гж1 773/19 од 14.01.2020. године за износе 778.977,00 динара са каматом од 31.12.2009. године до исплате, 165.272,00 динара са каматом од 31.12.2009. године до исплате, 10.000,00 динара са каматом од 02.07.2010. године до исплате, 845.000,00 динара са каматом од 01.12.2012. године до исплате, 84.900,00 динара са каматом од 15.12.2012. године до исплате, 299.122,00 динара на име трошкова парничног поступка, што су тужени солидарно обавезани да признају и трпе намирење тужиоца из њихове покретне и непокретне имовине. У ставу другом изреке, обавезани су тужени да тужиоцу накнаде трошкове парничног поступка солидарно у износу од 416.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 4478/2023 од 17.01.2024. године, у ставу првом изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Зајечару П 234/2023 од

14.09.2023. године. У ставу другом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је према туженима тражено да се утврди да не производи правно дејство уговор о поклону оверен код јавног бележника у Зајечару под Опу. бр. 345/2016 од 08.04.2016. године, у обиму потребном за намирење тужиоца по пресуди Основног суда у Зајечару П 931/2016. до 27.04.2018. године и пресуди Апелационог суда у Нишу Гж1 773/2019 од 14.01.2020. године, за износе: 778.977,00 динара са каматом од 31.12.2009. године до исплате, 165.272,00 динара са каматом од 31.12.2009. године до исплате, 10.000,00 динара са каматом од 02.07.2010. године до исплате, 845.000,00 динара са каматом од 01.12.2012. године до исплате, 84.900,00 динара са каматом од 15.12.2012. године до исплате и 299.122,00 динара и на трошкове парничног поступка, што су тужени солидарно обавзани да признају и да трпе намирење тужиоца из њихове покретне и непокретне имовине. У ставу трећем изреке, обавезан је тужилац да туженом ВВ из ... накнади трошкове парничног поступка у износу од 250.875,00 динара и да туженима ББ и ВВ, обојици из ... на име накнаде парничних трошкова исплате 235.650,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. У ставу четвртом изреке, обавезан је тужилац АА да туженима на име трошкова жалбеног поступка исплати 137.600,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио ревизију из свих разлога предвиђених законом о парничном поступку.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену ревизије су изјавили тужени против дела другог става изреке и трећег става изреке односно у погледу одлуке о трошковима парничног поступка.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 3. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11...10/23) и закључио да је ревизија тужиоца дозвољена али да није основана, а да ревизија тужених није дозвољена.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању поступак пред Основним судом у Зајечару П 931/16 покренут је по тужби тужиоца против туженог ГГ из ..., сада покојног оца тужених, ради стицања без основа и дана 23.11.2015. године је пресудом усвојен тужбени захтев и тужени ГГ обавезан да тужиоцу исплати за обављене радове износ од 778.799,00 динара са законском затезном каматом почев од 31.12.2009. године па до дана исплате, износ од 10.000,00 динара за обављене радове са законском затезном каматом од 02.07.2010. године до дана исплате, износ од 845.000,00 са законском затезном каматом од 01.12.2012. године до исплате, као и износ од 84.900,00 динара са законском затезном каматом од 15.12.2013. године до исплате. Наведена пресуда потврђена је пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 773/2019 од 14.01.2020. године, али је преиначена у погледу одлуке о трошковима поступка. Уговор о поклону, оверен од стране јавног бележника Јелене Балевић из Зајечара Опу:345/2016 од 08.04.2016. године, закључен је између ГГ из ..., као поклонодавца и овде тужених као поклонопримаца, а предмет уговора је породична стамбена зграда на катастарској парцели број 1206/1, земљиште под зградом – објектом површине 0.01, 33 ха и

земљиште уз зграду – објекат површине 0.01,97 ха, укупно 0.03,30 ха у улици ... у ..., по Лн.бр. ... КО ... Из решења јавног бележника Јелене Баљевић од 20.05.2019. године утврђено је да заоставштину сада пок. ГГ коју чине новчани износи на име неисплаћених пензија, право на новчану накнаду из средстава која се остваре продајом акција, непокретности по листу непокретности број ... КО ... обим удела 1/1 и кп.бр. 5856 земљиште под зградом објектом површине 29 м² и породична стамбена зграда бр. 1, површине у основи 29 м² кп.бр. 5856 земљиште под зградом-објектом п.бр. 5856 земљиште под зградом површине 15 м² и помоћна зграда број 1 површине у основи 15 м² и кп.бр. 5856 земљиште уз зграду – објекат површине 4 ара 08м², право закупа гробних места на градском гробљу у Зајечару и путничко возило марке ... модел ... 1,6, рег.ознаке ... наследио син тужени ВВ, по законском основу наслеђивања, а други син тужени ББ прихватио се наслеђа које му по закону припада и свој наследни део уступио ВВ. Из закључка о преносу права својине јавног извршитеља Душана Илића ИИ 813/21 као и под истим бројем закључка о предаји од 07.08.2023. године и закључка о намирњу од 07.08.2023. године утврђено је да извршни поверилац, овде тужилац своје потраживање према туженом ВВ у износу од 2.413.940,00 динара намирио на $\frac{1}{2}$ непокретност која је била предмет закљученог уговора о поклону са туженима од 08.04.2016. године по другој извршној исправи у односу на извршног дужника ВВ, а не предметног потраживања.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је применио одредбе члана 280. и 281. Закона о облигационим односима и утврдио да су испуњени услови за побијање правних радњи дужника налазећи да поверилац који побија правну радњу није дужан да доказује негативну чињеницу – да дужник нема другу имовину из које би поверилац могао да намири своје потраживање, сходно правилу о терету доказивања из члана 231. ЗПП односно да су тужени били у обавези да пруже доказе да поседују другу имовину из које би се могло намирити потраживање тужиоца из извршне исправе, а што исти у току поступка нису учинили као и да нису суду пружили доказ да су измирили потраживања дужника.

Према становишту Апелационог суда погрешан је закључак првостепеног суда да су испуњени услови за побијање дужникових правних радњи због погрешне примене правила о терету доказивања. Другостепени суд сматра на основу одредбе члана 280. став 1, 281. став 1. ЗОО и 231. став 1. ЗПП, да је за постојање права на побијање дужникових правних радњи потребно да се испуне два кумулативна услова: да је потраживање доспело за исплату и да је услед њеног извршења дужник нема довољно средстава за испуњење повериоачевог потраживања. Према томе, сагласно одредби члана 231. став 2. ЗПП на повериоцу је терет доказивања наведених чињеница које су битне за остваривање овог права. Стога је по становишту другостепеног суда погрешан закључак првостепеног суда да тужилац, као поверилац није требало да докаже негативне чињенице тј. да његов дужник сада покојни ГГ није имао довољно средстава за извршење тужиоачевог потраживања према њему из цитираних пресуда. Управо у ситуацији када је пружен доказ да је ГГ имао и другу имовину из које је могао да наплати предметно потраживање, а то је имовина наведена у решењу јавног бележника коју су доставили тужени на тужиоцу је био терет доказивања да та имовина није била довољна да се намири тужиоачево потраживање што је тужилац могао учинити предлагањем одговарајућег доказног средства. Тужилац није пружио доказ да је покушао извршење, а то потраживање је правноснажно утврђено још 14.01.2020. године у току ове парнице. Иако је према стању у списима предмета ГГ преминуо ...2018. године и тужени као његови наследници одговарају за његове дугове

до висине наслеђене имовине све применом одредбе члана 222. Закона о наслеђивању, тужилац није пружио доказе да је покушао извршење према овом туженом на наслеђеној имовини будући да је извршни поступак који се води пред јавним извршитељем није поступак за наплату предметног потраживања, већ потраживања из извршне исправе по којој је тужени ВВ обавезан да плати дуг овде тужиоцу.

По оцени Врховног суда, неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд погрешно применио материјално право због чега је чињенично стање непотпуно утврђено.

Одредбом члана 280. ЗОО прописано је да сваки поверилац чије је потраживање доспело за исплату и без обзира када је настало, може побијати правну радњу свог дужника која је предузета на штету поверилаца (став 1.), да се сматра да је правна радња предузета на штету поверилаца ако услед њеног извршења дужник нема довољно средстава за испуњење повериоачевог потраживања (став 2.). Чланом 281. став 3. Закона о облигационим односима прописано је да код бесплатних располагања и са њима изједначених правних радњи се сматра да је дужник знао да предузетим располагањем наноси штету повериоцима, и за побијање тих радњи не захтева се да је трећем лицу то било познато или је могло бити познато.

Инсолвентност дужника као посебан услов за успех побијања његове правне радње прописана је чланом 280. став 2. Закона о облигационим односима и њено постојање мора доказати тужилац. У конкретном случају тужилац је само доказао да има доспело потраживање, али није доказао да је његов дужник инсолвентан, односно да нема друге имовине из које би се могло намирити спорно потраживање, а у поступку је утврђено доказним активностима тужених да је имао и другу имовину, па је тужилац морао доказати да та имовина није била довољна за намирење потраживања тужиоца. Поверилац не може успешно побијати сваку дужникову правну радњу којом је он располагао својом имовином, већ само ону која је предузета на штету повериоца и којом је дужник доведен у положај инсолвентног дужника, при чему је, супротно наводима ревизије, потребно да поверилац у поступку побијања докаже инсолвентност свог дужника.

Према томе, осим доспелости потраживања за исплату, за побијање дужникове правне радње потребно је да је она предузета на штету поверилаца, што значи да се дужник таквом радњом довео у стање инсолвентности и да се штета за повериоца састоји у томе што он не може остварити своје потраживање према дужнику управо због те његове инсолвентности. Из ових разлога је, неоснован је навод ревидента у погледу терета доказивања инсолвентности дужника, као обавезног услова за побијање дужникове правне радње.

Из свега изнетог одлучено је као у ставу првом изреке на основу одредби члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

Ревизијом тужених побија се другостепено решење, у оквиру другостепене пресуде, којом је преиначено решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртом изреке првостепене пресуде. Одредбом члана 420. став 1. ЗПП, прописано је да се ревизија може изјавити и против решења другостепеног суда којим је поступак правноснажно завршен, али применом става 2. истог члана ревизија против решења није дозвољена у споровима у којима не би била дозвољена против правноснажне

пресуде, што значи да је условљена граничном вредношћу за изјављивање ревизије прописано чланом 403. став 3. ЗПП. Када је за изјављивање ревизије меродавна вредност спора, на основу члана 28. став 1. ЗПП, узима се само вредност главног дуга док се према ставу 2. истог члана камата, уговорна казна и остала споредна тражња као парнични трошкови не узимају у обзир ако не чине главни дуг.

Имајући ово у виду као и да је у конкретном случају ревизија изјављена против другостепеног решења којим је одлучено о тршковима поступка то је и ревизија недозвољена.

На основу изнетог, применом члана 413. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке пресуде.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић